

fortsættes i de kommende Tider. Det er ikke blot i Aalborg Amt, som det blev fremhævet af den ærede Ordfører for Venstre (Laurs Kvist), at der findes mangfoldige Sogne, hvor der ikke er Udsalg af spirituøse Drikke, et lignende Forhold kan man finde i forskellige Egne overalt i Danmark, der er hele Landsdele, hvor Spiritusudskænkningen er nedlagt. At dette kan opretholdes i Fremtiden, maa sikres; det maa ikke blive muligt for en Magt ovenfra at give Tilladelse til, at der kan drives en Forretning mod den ansvarlige Befolknings Villie og Ønsker; der maa ikke ske noget, der kan bidrage til at underminere det Arbejde, den stedlige Befolkning har gjort for at værne Ungdommen mod de Fristelser, der kan følge med en saadan Virksomhed. Det er det, vi lægger til Grund for vore Betragtninger, og det maa vi have ind i Lovforslaget.

Men der mener jeg, uden at jeg dog skal komme dybere ind herpaa, at enkelte af de Bestemmelser, som er gennemført i Landstinget, ikke peger i helt den rigtige Retning. Der blev af den ærede Ordfører for Socialdemokraterne udtalt nogle anerkendende Ord om Afholdssagens Betydning, og det kan vel alle Ordførerne tiltræde, thi vi Afholdsfolk er jo saa heldigt stillet, at der er vist os den Ære, at man fra alle Sider har kaaret Afholdsfolk til Ordførere i denne Sag. Ligeledes kan jeg ogsaa udmærket godt tiltræde Udtalelsen om de sociale Forholds Betydning; men jeg tror ikke, det vil blive muligt at løfte et Folk op paa et saa højt socialt Niveau, som vi alle gerne vilde, at vort Folk skulde naa op til, uden at man i nogen Maade staar i Pagt med Ædrueligheds- og Afholdsarbejdet. Jeg maa maaske her tilføje, at det Arbejde, der er udrettet i Afholdssagens Tjeneste, har haft Betydning for mange Hundrede Hjem og har bidraget til at løfte mange op til en virkelig menneske værdig Tilværelse; samtidig kan man ikke lukke Øjnene for, at Spiritustrafikken har været med til at trykke ned, saa at det forslaar noget.

Der er en anden Side i vort sociale Liv, som der ogsaa blev peget paa før, nemlig Foreningslivet; her tænker jeg ikke alene paa de faglige Organisationer. Jeg tror, at en af de Veje, ad hvilke dansk Ungdom i den nærmeste Fremtid vil søge sin Udvikling, vil være gennem Foreningslivet. Det viser sig paa alle Omraader: hvor man end vender sig hen, er det den Vej, Ungdommen gaar for at dygtiggøre sig i aandelig og kulturel Henseende. Jeg har det Haab, at alle disse mange Foreninger, der samler Tusinder og atter Tusinder

af unge, vil være med i Arbejdet for at skabe ædruelige Tilstande i vort Folk. Men for at det kan ske, er der ingen anden Vej at gaa end den, jeg har peget paa, at man maa lægge Afgørelsen af dette Spørgsmaal ud i Befolkningen. Det maa blive Befolkningen paa Stedet, der træffer Afgørelsen med Hensyn til, hvorledes de ønsker Indretningen paa de Steder, hvor de unge samles og drøfter deres Anliggender, om det skal være med eller uden Spiritus. Naar man tager Hensyn til, dette, tror jeg, at meget vil være vundet, og at man lettere vil komme til Forstaaelse og til Samarbejde, selv om der kan være divergerende Meninger om Enkeltheder. Jeg tror, at fra Afholdsfolkenes Side kan vi paa dette Punkt ikke slaa af, vi maa hævde Nødvendigheden af, at Befolkningen her selv har det afgørende Ord.

Detsynes mig aldeles ikke formaalstjenligt ved denne Lejlighed at begynde en Debat om Forbud eller Ikke-Forbud, thi dette Lovforslag er jo ikke nogen Forbudslov og har aldeles intet med selve Forbudsspørgsmaalet at gøre. Paa den anden Side kan man ikke komme udenom, at det, som det her drejer sig om, heller ikke kan være noget almindeligt Næringsspørgsmaal. Ganske vist er der Næringsinteresser knyttet dertil; det er jo en Slags Næring at skænke og servere Spiritus, men den er alligevel af en saadan Art, at man ikke kan undlade at tage Hensyn til, hvordan den virker samfundsmæssigt, og hvilken Betydning den har for de Mennesker, som støtter denne Næring. Derfor er det disse Tanker, der maa drøftes: hvor meget Hensyn man kan tage til de næringsdrivende uden at komme Samfundsinteresserne for nær, og hvor megen Indflydelse man kan give den paa Stedet værende Befolkning, der arbejder for at ædruelliggøre Folket, og dog yde de næringsdrivende Retfærdighed. Det vil efter min Mening blive noget af det, som maa tages op fra alle Ædruelighedsvenners Side, ja, fra alle Sider, og her tænker jeg ikke alene paa de organiserede Afholdsfolk, men paa alle — jeg haaber ogsaa alle her i dette høje Ting —, saa at vi kan komme til at arbejde hen imod en Lovgivning, der kan medvirke til at skabe et ædrueligt Folk. Dette Ønske vil jeg medgive Lovforslaget paa dets Vandring, og dermed skal jeg slutte, idet jeg har det Haab, at vi ser det en anden Gang.

Heilesen: Det var den 20. Januar 1920, Folketinget ved tredie Behandling vedtog og oversendte til Landstinget et